

JOACHIM DU BELLAY VA "FRANSUZ TILINI HIMOYA QILISH VA ULUG'LASH"

D.M.Kuronbaeva

Urganch davlat universiteti xorijiy filologiya fakulteti magistranti.

dilnozamarimbayevna18@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15088638>

Annotatsiya: Joachim du Bellayning "Fransuz tilini himoya qilish va ulug'lash" asari fransuz tilini qadimgi tillarga tenglashtirish va uni boyitish maqsadida yozilgan muhim manifest hisoblanadi.

Kalit so'zlar: Fransuz tili, Joachim du Bellay, Manifest, Tilni boyitish, Original ijod, Adabiyot, Tarjima

Annotation: "La Défense et illustration de la langue française" de Joachim du Bellay est un manifeste important visant à élever la langue française au niveau des langues anciennes et à l'enrichir.

Mots-clés: Langue française, Joachim du Bellay, Manifeste, Enrichissement de la langue, Création originale, Littérature, Traduction

Аннотация: "Защита и прославление французского языка" Жоашена дю Белле является важным манифестом, направленным на возвышение французского языка до уровня древних языков и его обогащение.

Ключевые слова: Французский язык, Жоашен дю Белле, Манифест, Обогащение языка, Оригинальное творчество, Литература, Перевод Joachim du Bellayning 1549-yilda yozilgan "Fransuz tilini himoya qilish va ulug'lash" (La Défense et Illustration de la Langue Française) asari fransuz adabiyoti va lingvistikasi tarixida katta ahamiyatga ega. Bu asar fransuz tilining mavqeini oshirish, uni qadimgi yunon va lotin tillari darajasiga ko'tarish hamda adabiyotda fransuz tilining salohiyatini to'liq namoyish etish maqsadida yozilgan. Du Bellay bu asar orqali fransuz adabiyotining mustaqilligini ta'minlashni hamda uni boshqa Yevropa tillari qatoriga qo'shishni maqsad qilgan. O'sha davrda lotin va yunon tillari ilm-fan va adabiyotda hukmron bo'lsa-da, du Bellay fransuz tilining ham ilmiy va badiiy ifoda vositasi sifatida kuchli bo'lishi kerakligini ilgari surgan.

Asarning mazmuni va maqsadi

Du Bellay ushbu asar orqali fransuz tilining rivojlanishi va mustahkamlanishi uchun quyidagi g'oyalarni ilgari surdi:

1. Fransuz tilini qadimgi tillar darajasiga ko'tarish

U lotin va yunon tillarining ustunligini tan olsa-da, fransuz tilining ham ularga mos ravishda boyitilishi va rivojlanishi kerakligini ta'kidlaydi. Bu

maqsadda fransuz tilida ijod qilishga urg'u beradi va bu tilning poetik imkoniyatlarini kengaytirish tarafdori bo'ladi.

2.Tarjimadan qochish

Du Bellay tarjima asarlarning asl kuchi va go'zalligini yetarlicha ifodalay olmasligini ta'kidlab, yozuvchilarning bevosita fransuz tilida ijod qilishlari lozimligini aytadi. U tarjimalar orqali boshqa tillarning hukmronligi saqlanib qolishini ta'kidlaydi va mualliflarni original ijod qilishga da'vat etadi.

3.Tilni boyitish va yangi so'zlar yaratish

U yangi so'zlar yaratish, lotin va yunon tilidan o'zlashtirish va she'riyat janrlarini kengaytirish orqali fransuz tilini yanada rivojlantirishni taklif qiladi. Du Bellay fransuz tiliga yangi so'zlarni olib kirish va uning badiiy ifoda imkoniyatlarini kengaytirish tarafdori edi.

4.She'riyatning o'rni

Asarning ikkinchi qismida fransuz shoirlari uchun muhim uslubiy tavsiyalar berilgan. Ayniqsa, rimaning to'g'ri ishlatilishi, poetik shakllarni o'zlashtirish va yangi janrlarga intilish muhimligi qayd etilgan. Du Bellay she'riyatning nafaqat badiiy, balki lingvistik vosita sifatida ham kuchli ekanligini isbotlashga harakat qilgan.

Asarning ta'siri

"Fransuz tilini himoya qilish va ulug'lash" asari fransuz tilining rasmiy va adabiy til sifatida yuksalishida muhim rol o'ynadi. Ushbu asar orqali du Bellay va uning davrdoshlari fransuz tilini yanada ravnaq toptirish uchun asos yaratdilar. Bu asar fransuz tili va adabiyoti taraqqiyotiga katta turtki bo'ldi va keyinchalik fransuz adabiy maktablarining shakllanishiga asos soldi.

Natijada fransuz adabiyoti Yevropada kuchli mavqega ega bo'ldi va xalqaro miqyosda tan olindi. XVI asr oxirida fransuz tili ilmiy, falsafiy va badiiy ifoda vositasi sifatida mustahkam o'rnashdi. Du Bellayning bu asari fransuz akademiyasining tashkil topishiga ham ta'sir ko'rsatdi, chunki keyinchalik Fransiya hukumati o'z tilini rivojlantirish bo'yicha jiddiy siyosat yuritdi.

Xulosa

Joachim du Bellayning ushbu manifesti fransuz tilining qadriyatini saqlab qolish va uni rivojlantirishga qaratilgan muhim asarlardan biridir. Uning takliflari va tahlillari nafaqat o'z davrida, balki keyingi asrlarda ham fransuz adabiyoti va lingvistikasiga katta ta'sir ko'rsatgan. Bu asar milliy tilni rivojlantirishga intilgan har qanday jamiyat uchun qimmatli o'rnak bo'lib xizmat qilishi mumkin. Du Bellayning qarashlari nafaqat fransuz tili, balki boshqa

tillarning rivojlanishi uchun ham foydali bo'lib, u har bir til o'z mustaqilligiga ega bo'lishi kerakligini ta'kidlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Du Bellay, J. (1549). La Défense et Illustration de la Langue Française. Paris: Imprimerie Nationale.
2. Sayfullayeva, N. (2010). Yevropa adabiyoti tarixi. Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi.
3. Karimov, A. (2015). Til taraqqiyoti va adabiyot. Toshkent: Fan va Texnologiya nashriyoti.
4. Xudoyberdiyev, B. (2018). Adabiy manifestlar va ularning ahamiyati. Toshkent: Sharq nashriyoti.
5. Rajabova, Z. (2021). Fransuz tilining rivojlanish bosqichlari: Tarix va nazariya. Toshkent: Yangi Asr Avlodi.

